

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefonszám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 órára 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., 1 órára 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos perit sor egyszer 10 kr, minden következónél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefonszám: 161.

Polgártársak!

A ma megejtendő országgyűlési képviselőválasztáshoz Aradváros szabadelvű érzelmi polgárai reggel fél 8 óra kor gyűlekeznek a

Zemplényi-kávéház előtt.

Innét vonul fel a párt imponáns menetben a választás színhelyére, a városháza elé.

Felkérjük pártunk igen tisztelt tagjait, hogy a felvonulásban minél nagyobb számban vegyenek részt se célból a mondott helyen és időben gyűlekezni sziveskedjenek,

Eljen a haza!

Eljen a szabadelvűség!

Eljen Hieronymi Károly, Arad szab. kir. város szabadelvű pártjának képviselőjelöltje!

Az aradvárosi szabadelvűpárt.

Szavazzunk!

Arad, október 28.

Arad választó polgárait nézve véget ért a hetek óta tartó országos vita, mely a választási küzdelmek folyamán az elmék meggyőzésére, a közérület irányítására és, fájdalom, nagyrészt a szenvedélyek és gonosz ösztönök felkeltésére cé-

loztak. A dolog természeténél fogva idáig mindenkinek meg kellett alkotnia ítéletét a közügyek állása felől és most már csak az a teendője, hogy ezen ítéletét szavazatával végre is hajtsa.

A liberális párt tagjai előtt tisztán és világosan van föltéve a kérdés, mert a párt, melyhez tartoznak, elvi alapon áll. Nem szükséges a jelöltek egyéni értékeinek kelletlen mérlegeléséből ítéletüket leszűrniök, felesleges az ellenzék izetlen vádaskodásai és légből kapott ócsárlásai s gyanúsításai fölött töprengeniök, kár volna azokra egy szót is vesztegetni: egyszerűen a valódi honszeretet világát sugároztassák az urnákra s elolvashatják, mi áll felettük.

Az egyiken a békés fejlődés, a másikon meddő küzdelem; az egyiken alkotmányos rend, a másikon anarchia; az egyiken a felvilágosodottság és lelkiismeret szabadság védelme, a másikon a reakció utjának előkészítése. Válaszátok!

Bizony csak ezekről az alternatívákról van szó és nem másról. Intelligens ember utópiákra mit sem ad, és a csillogó jelszavak értéke és célja felől régen tisztába jött. A haza függetlensége! Ki né hordaná ezt a magasztos jelszót szívében? csak az a kérdés, miként szolgálunk annak igazabban: ugy-e, hogy az eddig szerzett és bevált alapot eldobjuk, vagy azon tovább építve erő-

sebbek és erősebbek leszünk? Függetlenebb-e azon nép, mely egyedül, magáragyottan áll, mint az, mely másodmagával küzdhet a néparadat ostromával? Ezernyi ellenségünkkel szemben függetlenebbek leszünk-e, ha gyöngítjük magunkat, ha eddigi támaszunkat és szövetségünket is vágytársunkká tesszük, hogy versenyre keljen ő is ellentünk? Es van-e józan, értelmes és igazmondó ember, aki állítani merné, hogy ez idő szerint a függetlenségi program megvalósítható? hogy annak napirendre tűzése nem akasztaná meg egyszerre közéletünk további fejlődését; hogy nem teremtené inkább olyan rettenetes állapotokat, melyek következtét legádázabb ellenségeink óhajtva várják? Fölösleges e felett vitázni; de idejét is multa. Szavazzunk!

Es ha tekintetünket az országos ügyektől saját szűkebb hazánk, szeretett városunk felé fordítjuk, nem dobbantja-e meg szívünket a kötelességérzet, mely atyáink polgárerényének hagyományául jutott ránk örökségképen? ama kötelességérzet, mely városunk érdekeit minden uton előmozditanunk, annak nagygyálételében fáradozunk parancsolja?

Midőn annyi függőben levő nagy és életbevágó tervünk, melyek állami támogatás nélkül meg nem valósulhatnak, határozott szöszólást és közbenjárást sürgetnek, akkor dobjuk el magunktól az al-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Fiumei levél.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Irtá: Spolverino.

Fiume, október 28.

Pár nappal azután, hogy utolsózor gördült le ez évben a szellős Anfiteatro fenice függőnye s a nyári színiévad ezzel lezáródott, az utozák falain plakátok jelentek meg, az ózi staggione közeledtét hozván hírtül, nem kisebb művésznek bevonulásával, mint Tina di Lorenzo.

Lehet, hogy képzelődés, de ezek a plakátok azt a benyomást keltik bennem, mint-ha már külső megjelenésükkel, a formájukkal is dokumentálni volnának hivatva, hogy a minek ők szolgálatában állanak s a minek, ime, első hirhozói: az a közönségesen feltűl álló valami. Es ezért ők maguk is arisztokratikusan kiválnak a sok tarka-barka, kiáltozó fairagasz közül, s a hogy megszólal a hangjuk a városi zsivajban, önyugalom, tudatos mérséklet szavát velem hallani. Annyi bizonyos, hogy ezek a finom papíron, tiszta betűkkel nyomott plakátok felettébb imponálnak nekem az ő izlésees, előkelő kiállításukkal. Tessék elhinni, hogy egy ilyen plakát is képes hangulatot csinálni. Így például a mi milenniumi plakátjaink mindannyiszor bizonyos édes-bus emlékeket idéznek fel lelkemben

abból a régmúlt időből, mikor kis gymnasista koromban a rajszaimért sekundába ponált a professzorom.

A fenicebelli előadások az idén meg is előzték, de meg túl is élték a szokott saionjukat, és ezért Tháliának bő szüretje volt ott, hol „patakba foly a taps és köny.” Ez utóbbi azonban csak örömkönyvet jelent mert a Feniceből számúzve van minden, a mi komoly, a mi tragikna. A nyár az oportettek s bohózatok évadja s tanyájuk a Fenice, míg vizont a Teatro Communale fényes falai között csak a drámának, az operának s magassabb vigjátéknak van polgár joguk.

A társadalmi intézményeiben is nagyobbára olasz berendezésű városunknak állandó színtársulata nincsen, ámde a ki az olasz mintát ismeri, tudja jól, hogy ez nem jelenti egyben a színművészet fogyatékoságát. Tudjuk, hogy mit produkálnak azok a staggioneművészek, a kik egész életüket egy aránylag szűk repertoír kidolgozásának szentelik. Es a fiumei Teatro Communale világot jelentő deszkáit a művész Itáliának hivatottá reprezentálói svatják fel évről-évre magas nívóju színpaddá, olyanok, kiket a stépert rajongó hazájuk imádata kísér utaikon s birnevüknek az egész mivel világot elismeréssel adozik.

Salvinin, Stagnon, Palladinin, Bellinonin, Tioszon és Zacconin kezdve az olasz színészet nagyjainak teljes névsorát kellene adnom ha valamennyit megnevezni akarnám, a kik ismeretséget kötöttek a magyar kikötő város

lelkés közönségével. Otthon érezte magát a színpadunkon mindnyájuk atyamestere, Rossi is. Utolsó körutjából dehoggy hagyta volna ki Fiumét. Eljött hoszánk is búcsuzni és láttuk az ő utolsó Othelloját, Lear királyát, láttuk a hajdan mesés teremtd erejének végső fellobbanását. Könyvekbe borult a nagy mester, mikor búcsút mondott hűséges csodálójának, Fiume közönségének, a mely utolsó utjából is gazdag ajándékokkal bocsátotta el.

De talán nincsen is Fiume értelmiségének jellegzetesebb vonása a színművészetért való határtalan lelkesültségnél. Ez a maroknyi intelligencia nemcsak megtölt — jelentős árák mellett — minden színházestén egy 1200 nézőre berendezett nézőteret, de művész még nem távozott el innen vendégszereléséből annélkül, hogy fényesenél-ényesebb ajándékokat ne vitt volna, magával.

Rendszerint öt staggionenk van évente. Négy az október — áprilisi évszakban és egy a nyári hónapokban, a mikor a Feniceben föltett kalappal, szivarozva, tapsoljuk a vigmuza alkotásait. Benini, — a ki a híres Galina társasággal a Feniceben évente vendégünk, — ez a kis igénytelen, pupos színész: ma Olaszország első komikusa. A budapesti közönség jól ismeri őt, s társaságával az idén a Vigszínházban aratott fenomenális sikert. A compagna repertoírját nagyobbbrészt Goldeni darabjai teszik ki, a melyek a velencei és ohioogiai népetetet rajzolják kiapadhatlan humorral.

Feszler Károly Magyarádon,

szőlőbirtokos és borkereskedő.

Ajánlja kitűnő eredeti magyarádi asztali borait hectoliterenként 22, 24, 26 forinttal bérmentve Aradra szállítva. Palaczkboraim raktára: Baumann Benedek, Dürr testvérek, Éles Armin és Fejér Gyula uraknál.

kalmat, mely egy ilyen hivatott képviselőnek személyében kínálkozik? akkor álljunk a duzzogók közé, a kik saját ügyes bajos dolgaik helyett olyan országos sérelmek orvoslását követelik, melyek nem léteznek, és a kik a közös munkában való részvétellel addig akarnak várni, a míg századok multán az idők betelnek? Hát ne legyen nekünk aradiaknak ott, hol a hazának és e haza városainak sorát intézik, megint senkink, se szószólónk, se pártfogónk? egyedül Arad jogos igényei legyenek elárulva, míg a velünk versenyző városok okosan élnek az eszközökkel, melyek célhoz vezetnek? Hisz ez nem is lehet kérdés tárgya. Szavazzunk!

Fel, Arad város szabadelvű polgárai! Ne maradjon el senki a szent harczból, melyben hazánk és városunk jóvoltáért küzdünk, és melyben az igaz ügynek győzelme a mienkhez van kötve. Vigyük diadalra a szabadelvű haladás, az alkotmányos rend, a békés fejlődés ügyét, hogy ne mondják Arad polgársága felől: „Ime félműveltek, fogyatékos itélettel, kik gyermekek gyanánt üres jelszavak után indulnak, s a nemzettest államfentartó szervéből kiváltak! Ne hagyjuk Aradot a marakodó ellenzéki pártok zsákmányául esni, hogy itt markukba ne vessenek s amott napirendre térjenek felettünk! Szavazzunk!

A pánszlávizmus katója. A kszákov tábornok valamikor világgá kürtölte a pánszlávizmusnak tizparanosoleját. Es régen volt és a nagy szent orosz világhatalom teórián azóta nagyot ragott az idő foga. A kszákov tábornok avult paranosolejai helyébe a hírdő szláv jótékonyági egyesület egy másik apostola, Kirejev tábornok most újakat szerkesztett, s ezek nemrég napvilágot láttak egy füzetben, melyet Pétervárott nyomtak s onnan küldtek szét a világ szlávosságának. A tábornok urnak nagy a neve a hazájában, s mivelhogy ő a szláv jótékonyági egyesületnek egyik főembere, hát a pánszláv katóját e mindenható egyesület hivatalos hitvallása gyanánt vehetjük. Kirejev tábornok három pontban foglalja egybe a pánszlávok dogmáit. E három pont: a s ortodoxia, az autokrácia és a nemzetiség. Az elsőről úgy beszél a tábornok, mint a keresztényeg egyedül igazi foglatjáról. Azt mondja, hogy az összes keresztény hitvallásoknak

egyesítésére kell törekedni, ami csak úgy történhetnék meg, hogyba minden keresztény hívő áttér az ortodox vallásra. Az államforma ideálját Kirejev az autokráziában látja. Az államkomplexusnak feje a csár legyen, ki meghallgatja nép nézeteit s óhaját. A nép kívánalmai szerinte a publicisztika útján jussanak a csár magas színe elé. Ellensége a parlamentarizmusnak, mely nézete szerint anarkizmus. Minden hatalom a csár kezében összpontosuljon, kit lelkiismerete és ortodox hita megóv minden tévedéstől. Végre a szláv nemzetiség szmét tartja Nagy-Oroszország és a szlávság harmadik oszlopát. Oroszországnak joga és kötelessége az összes szláv testvéreket magába felvenni és ezért nem engedheti meg, hogy testvérei a csári birodalom határainak mentén, így Galiciában és Magyarországon, lengyelekké vagy magyarokká váljanak s elveszítsék nemzetiségüket. Ha az orosz diplomácia értelmű okokból másékat tárgyalja ezt a kérdést, hát meg van győződve, hogy egyetlen szláv ember sem fogja feledni, hogy odaát, túl a határon, testvérmagyar lakik. A szlávok baráti kezét nyújtanak a lengyeleknek is, (kik „szintén szlávok, bár a katolicizmus utvesztőjében tévelyegnek“) csak hogy a lengyeleknek le kell mondaniok az „orosz“ vidékekről (Kiev, Vilna, keleti Galicia) és meg kell elégedniök a tisztán lengyelektől lakott vidékekkel. (Varsó, Krakó, Pózen.) Ha a lengyelek készek volnának ebbe az új beosztásba belemenni, akkor a szlávok szívesen részesítik őket ugyanabban a támogatásban, amelynek az ugyanazok katolikus csehek Osehországban és Morvaországban örvendenek.

Bismarck leleplezései.

Arad, október 27.

A vén remete Friedrichruhében nem tud nyugodni. A Hamburger Nachrichten hasábjain olyan megjegyzéseket tett közé, melyek az egész diplomáciát isgalomba hozták. Azt mondja Németország és Oroszország közt szövetség volt és arra számít leleplezéseivel, hogy Németország és monarchiánk közzé konkolyt hint majd.

As öreg, immár megrokkant államférfi sugalmazott csikke így szól a többi közt:

Már Skiernevicében, tehát csakhamar a trónváltkozás és Gorosakov visszavonulása után helyre állott az egyetértés a német és az orosz politika közt és meg is maradt 1890-ig. Es ideig a két birodalom teljesen egyetértett abban, hogy ha egyiküket megtámadják, a

másik jóakaró semlegeségben maradna, akkor is, ha például Németországot Franciaország támadná meg. Est a megegyezést Bismarck herceg távozása után nem újították meg, még pedig nem Oroszország hibájából. Caprivi gróf, az új kanosellár volt az, a ki visszautasította a két birodalomnak közösönös biztosítását, holott Oroszország késs volt rája. Ezzel és az orosz-ellenes áramlatot más jeleivel vitte bele Caprivi Oroszországot a francia szövetségbe. Igly következt be — mondja a osikk — Kronstadt a Marseillaiseval és az első közeledés az abszolút csári birodalom és a francia köztársaság közt, nézetünk szerint tisztán a Caprivi-féle politika baklövésére következtében. Ez a politika kényeszerítet rá Oroszországot, hogy Franciaországban keresse azt a biztosítékot, a mit az óvatos politikus szívesen vesz az Európai nagyhatalmaságokhoz való viszonyában.

Bismarck osikkén első sorban a németországi újságok vannak konsternálva. Erdekes, hogy mit irtak első hatása alatt. A Berliner Tageblatt és a Vossische Zeitung egyszerűen a Caprivi ellen való gyűlölségtől sugalmazottak mondja a osikkét és nem híz benne. A Vossische Zeitung azt mondja, hogy ez a leleplezés éppen annyira hihető, mint miss Vaughan leleplezése a Butos ördög-ről. Viszont Bismarck herceg bizalmassának, Hardeń Miksának folyóirata, a Zukunft, igen erősen megtámadja az új irányban mozgó német politikát s azt mondja, hogy ez a politika romlással fenyegeti a német birodalmat.

Elevenre talált Bismarck leleplezése Franciaországban. Az újságok nem tudják, mit véljenek róla. A legellentétebb nézetek villannak föl a párisi sajtóban s csak abban egyeznek meg egymással, hogy mindannyian a legerősebb vádakot dobálják nemcsak Bismarckra, hanem a német birodalomra is. Az orléánista Soleil Bismarck politikáját kétszintűnek mondja és hálát ad az Istennek, hogy Franciaország már nem áll szemben e borzasztó ellenfelével. Az Eclair azzal vádolja Németországot, hogy minekutána Oroszországot a Balkán-félszigeten el akarta árulni Ausztria-Magyarország javára, Ausztriát is el akarta árulni Lengyelországban és másutt is Oroszország javára. Ha igaz, hogy Caprivi megtagadta közreműködését a osálás ez új fordulatában, ez csak becsteltére válik Caprivinek.

Óriási feltűnést keltett a Hamb. Nachr. osikke Londonban is. A kormány félhivatalos

A műélvezet gyönyöreinek superlatívusát az opera-előadások hozzák meg a fumei közönségnek. A senei hallás és eszel a legáltalánosabb zenekultusz közös vagyona ennek a délvidéki racenak. A temperamentumos sartorella és a osendes vérű többszörös hásiur, a kérgés hajómunkás és a sima bankigazgató zenében él, zenéért lelkesül. Ezen a talajon bizton érzi magát mindenik és a vastag füsttel osteriákban talán ép oly bravórral éneklia a Manon Lescaut, Aida és Cavalleria rustica nehézt, mint a societa filharmonica koncertjein.

Nem lehet minden nexus nélkül való, ha itt kapcsolatosan akarok megemlékezni arról a ritka zeneműveltségről, a mely Arad város közönségének javát oly par excellence jellemzi. Egyike ez azon kiváló tulajdonságoknak, a mely a marosparti nagy városnak társadalmi téren is a legelőkelőbb helyet biztosít hazánk vidéki városai között. Nos, én élénken el tudom képzeln, hogy az ön olvasói, szerkesztő ur, nem kevésbé méltányoihatják eme határozottan nagyobb vis mellett város fejlett zeneéletét, a mely domináló szerepével erős összekötő kapocs különönböző nemzetiségi és társadalmi köreinkben. Es ép úgy méltán érdekelhetik az Ön olvasó közönségét a mi legfőbb büszkeségünk: az opera előadások.

Ezekről, a mikor aktualisak lesznek, — az opera staggioneokor — élvezettel mondom majd el Önöknek egyet-mást, most azonban mulasztásnak tudnám be, ha hallgatnék arról a művészetről, a ki egy hét óta csaknem

entusiaszmban tartja Fiumét: Tina di Lorenzóról.

Ez a deli, büvös szépségű leány mintegy két-három év előtt tűnt fel az olasz drámai színészet egén, és hazája kritikusi együttes körében üdvözölték benne az új, fényes csillagot. Akkoriban jött először hozzánk is, és hódítási teljesen igazolták honfitársai elragadtatását. Kiváló jelenségnek bizonyult a fiatal művész, kiben sok jeles tulajdona fölött magasan kiemelkedik a művészetek legfőbb kriteriuma, — a szeniálitás. Most hogy két év után tudásban és tehetségben megismérvő jött ismét közénk, azt hiszem, nem cselekszem hiábavalóságot, ha Tina di Lorenzo fülbemászó nevével megismertetem önöket. Es a név egykor tán ép úgy be fogja járni a világot, mint azé a másik tragikáé, a kit Duse Eleonorának hívnak.

Budapesten a szurnaliszták nemzetközi kongressusa alkalmával olaszországi újságírók Jászai Elektráját nézték meg. Ott mondta egy olasz író: „Nem értek egy szót sem az előadásból és Elektrát sem olvastam eddigel; de azért látom és érzem, hogy ez a színésznő kiváló nagy művész lehet. Fájdalma, sokogása végig borszálja a hatamon, szemeimbe meg könnyek gyűlnek, noha azt sem tudom miért.“

Itt is vannak a nézőtérén sokan, a kik Tina nyelvét nem értik, de ezekre ép oly elleálhatlan hatást gyakorol, mint a mi Jászainak az olasz íróra. Jászaihoz egyébként organumának határtalan erejében, szenvedélyeinek

féltelenségében is hasonlatos. Sikereinek tetőpontját Musotte szerepében érte el, hol a gyermekágyi lázban haldokló anyát a realiztikus irány megrendítő igazságával, oly nuanu oirozottan, oly bámulatos inventióval adta, hogy alakítása mögött eltűnt a művész, a mely legteljesebb ringatott illúziókat csak azt a szenvedő asszonyt látta, a ki ott a kórágyon leheli ki lelkét. Nem is virtuozitás ez már, ez maga is ihlet teremőereje.

Osillagot tettem ide, annak a kérdőjelnek a megengeszteléséül, a mely kétségkívül megjelennék szerkesztő ur arozán, ha befejezném a levelemet anélkül, hogy — a mi most Kárpátoktól az Adriáig a legaktuálisabb téma — a képviselő választásról is nem írnék valamit.

Azt mondják a szabadelvűség, elenségei, hogy Fiume csupán a kormány iránt való hálából választ egy h a ngulag kormány-páru képviselőt. Ambátor a hála sem utolsó erény, és ha Fiume választó polgárai elismeréssel fizetnek visszaoly intézményeket, a melyek első sorban nem annyira az egyes választók, de nem is a választók összeségének javát hanem mindenekellett Magyarországot, tengeri kereskedelmének fellendülését czélozzák, ha bizalmat szavaznak annak a kormánynak, a mely az ilyen intézmények létesítésében fáradhatlan s sikerről-sikerre vezetli Magyarországot önálló kivitelét, úgy ez a polgárság legalább is nem gáncsolni való. Amde a hamis jelszavakban utazó ellenzéki urak itt is tévednek

lapja, a Standard hiának mond Németország részéről minden kísérletet arra, hogy Oroszország barátságát mint hagyományos barátságát mint hagyományos a maga számára reklamálja. Oroszország nem bízik Németországban a berlini kongresszus óta; ideje volna már, hogy Németország végre beletörődjék helyzetébe.

A bécsi német nagykövetségben nem palástolják azt a rendkívül kínos benyomást, melyet a Ham. Nachr.-nek ismeretes leleplezése keltett. A nagykövetséghez tartozók semmit sem tudnak a szóban levő szerződésről és nem akarják elhinni, hogy efféle szerződés egyáltalában létezett, csak azt tudják — de már ez is borszasztó — hogy a kölcsönös semlegességre vonatkozó megállapodások alkalomadtán szóval jöttek létre. A nagykövetség egyébiránt meg van róla győződve, hogy a kínos incidensnek nem lesznek sajnálatos következményei az osztrák-magyar-német viszonyokra. Az osztrák-magyar külügyminisztériumban nem tettek a hamburgi leleplezések oly kínos benyomást, mint a német nagykövetségen, de a mértékadó diplomáták kijelentették, hogy már a legközelebbi órákban határozott magyarázatot várnak a berlini külügyi kormánytól.

A Ham. Nachr. cikke a parlamenti köröket valósággal korstentálta s azok a frakciók, a melyek nem szimpatizálnak a hármasszövetséggel, nyíltan hirdetik a szövetség szétzülését. A szlovének tegnap sürgős indítvány alakjában interpellációt akartak intézni a minisztériumhoz, azonban Bardeni grófnak az utolsó pillanatban sikerült őket erről lebeszélni. A folyosón egyébről sem volt szó, mint a szász erdő haragosának legújabb villámáról.

Választási mozgalmak.

Az aradvárosi szabadelvű párt pártirodája a Nador-szálloda első emeletén, a 7. és 8-as számú szobákban van, a hol esti fel 6 órától kezdve minden nap található a párt vezetősége.

Választási határnapok:

Október 28. Arad, Pócska, Jászásahely, M.-Radna, Kiszén, Világos, Borosjenő, Új-Szent-Anna, Szered, Temesvár, Orosháza, Budapest, Pestvármegye, Győr város, Győr megye, Temes megye, Tolnamegye, Komárom, Komárom megye, Vas megye, Bácsvármegye, Debreczen, Pozsony-

vagy tévedni akarnak. A hála érzeténél sokkal mélyebben fekvő erkölcsi oka van a „separatum corpus“ választói szavazatának. Végre is nagyobb azok száma, a kiket a kormány kereskedelmi politikája sem közvetlen sem közvetett jótéteményben nem részesít, a kik anyagilag is függetlenek minden kormánypolitikától, ilyeneket nem hála vezet az urnához.

Hiszen a néppárti hydra (ugyan mért nem követik vele szemben Herakles példáját) itt is felütötte mérges fejét. Itt is jártak a fekete téritők s képszelhető, hogy a sötét széljainak legalkalmasabnak látszó műveletlen munkásnép körében kerdék meg gyalázatos aknamunkájukat. (Am ő a megmondható, hogy csak egy választ kaptak mindentűt: „Evviva il liberalismo!“ Mondtak ugyan nekik egyebet is, a minek következtében szerencsésük, hogy ép bőrrel menekedhettek a szabadságszerető s felvilágosult nép ellenargumentumai elől.

Fiume választói, nem, Fiume lakossága egytől-egyig szereti a szabadelvűséget, szereti az anyaországot melyet hazájának vall, — azért van itt egyhangú választás. Evviva il liberalismo, evviva la patria ungherese, az egyetlen jelszó, mely iránt a fumei nép fogékony.

A tulajdonképeni, vagy az ugynevezett politikai, szerkesztő ur, nem kenyerem. De két dolgot érsek a jelkém mélyén: utálatot a néppárt iránt, a kitörülhetetlen szerelmet a szabadelvűség iránt.

Olyan jól esik szívből ismételnem: éljen a liberalismus!

város, Pápa, Baranyamegye, Somogy megye, Nyiregyháza, Nagyvárád, Hevesvármegye, Szamosújvár, Torontál-Armege, Pécs, Sopronváros, Hódmező-Vásárhely város, Csanád megye.

Október 29. Veszprém megye, Eger, Szatmármegye, Kassa, Szabadka, Nyiregyháza.

Október 30. Szabolcsvármegye, Gömör megye.

Október 31. Nagybecskerek, Békés megye, Fiume.

November 4. Szarvas város.

— Csapatmozgalmak a választások alkalmával. Az országnak mindama választókerületeiből, ahol a néppárti és Ugron-párti jelöltek helek óta rendszeresen bujtogatják a tömegek felekezeti szenvedélyeit, oly nagyfokú izgatottságot jelentenek a hatóságok a kormánynak, a minőség fogható az alkotmány visszaállítása óta még sohasem tapasztaltak hazánkban. E törvényhatóságok egybehangzóan minél nagyobb haderő kirendelését kérik a választásokra, mert ellenkező esetben nem tudnák biztosítani a szabadelvű választóknak életét és bátorságos bevonulásukat a kerületek székhelyeire. A kormány a lehetőség szerint az országban lévő csapatokat kívánta e csélra alkalmazni, de ezeknek létszáma elégtelennek bizonyulván, két módon segített a bajon. Először, az északi és nyugati határszéli kerületekbe Ausztriából rendeltetett be csapatokat; másodsor pedig élt azszal a törvényadta jogával, amely megengedi neki a tartalék ifjabb korosztályainak időleges szolgálattételre való behívását. Ennek a haderőnek kettős a rendeltetése. Először is arra van hivatva, hogy a választások színhelyein a törvényes rendet fenntartsa, másodsor pedig megszállatják vele a kerületek székhelyeire vezető utak mentén lévő községeket, hogy az átvonuló választó polgárok életének biztonságát megóvja és a fellázított tömegek terrorizmusa ellen az alkotmányos jogukat gyakorolni készülő polgárokat megvédelmezze.

E csapatmozgalmakról a következő értesítések veszzük:

Stájerországból és Karintiából több száz főnyi katonaság indult egyes magyarországi választókerületekbe. Így a 81-ik vadászszázalójból 300 ember 12 tiszt vezetésével Keszthelyre, Tapolczára és Zala-Szent-Grótra van kirendelve. Egy részük, 100 közlegény, a megfelelő számú tiszttel tegnap indult Kanizsára, két más csoport ma reggel kelt utra. Bruckból 200 ember, nyoloz tiszt a hetedik vadászszázalójból Fähringen át utazott Osornára és Eszterházára. Az ötödik dragonyos-esred készenlétbe volt divíziójá és Klagenfurtból egy erős huszárcsapatot indítottak a magyarországi választókerületekbe.

Néppárti izgalom. A lublói választókerületben a nemzeti párttal egyesült a néppárt, melynek jelöltje Viczmándy. Velük szemben áll a szabadelvű Arányi pártja. A választási küzdelem tetőpontját érte el Ujlublón. A Osumitta plébános által végtelékig fanatizált néppárt megtámadta a szabadelvűpártot és botokkal és kövekkel fegyverezve valósgos utcai küzdelmet provokált, melynek számos sebesültje van. Három szabadelvű választó súlyosan megsebesült. Ep ugy volt verekedés Alniszeken és Pilhon. A kirendelt csendőrség a verekedésnek végett vetett. Két század katonaság utban van Lublóra. Nedezen és Mátyásfalván a papok parancsára 2 szabadelvű párti választót agyonütöttek.

B.-Csaba. Zsilinszky lálemtitkár Györy Elek visszalépése következtében egyedül áll. A nemzeti párt akart ugyan ellenjelöltet állítani, de az államtitkár győzelme, már az idő rövidsége miatt is kétségtelen volt s az ellenjelölés elmaradt.

A csurgói járásban Szalay Károly Ugronpárti, bujtogatása folytán nagy az izgalom. Porogon tegnap délután kortes zendülést csináltak az előjáróságot megostromolták, a zászlót meghurcolták s a befejezett köntűjéről hazatérő Kenedi Gézát kíséretével megtámadták s nehézkövekkel

dobálták. A Kenedi kocsijában ülő Bekelajcs fején súlyos sebesülést szenvedett. A helyszínére rögtön csendőrség sietett s Ehn Kálmán járásorvos és Kovács Henrik körorvos Porogon a sebesültet bekötözték, úgy, hogy most veszélyen kívül van. Porogon katonaság sietett. A katonaságot szaporítják. Zákányban, ahol Szalay van, Tomka Géza heczorkáplán azszal izgat az urak ellen, hogy az egyház és a nép földjét elveszik. — Heves választás után Kenedi győzelme biztosan várható.

Veszprémben Zichy Vladimir gróf a klérus biztatására fellépett és programbeszédében magát nemzetipártinak vallotta. Hallgatói papokból és többnyire szavazat nélküli adócseléből állottak, akiket Vadnay Béla ügyvéd lázító beszédével úgy feltűzelt, hogy a tömeg megröhsanta Kompholthy nyomdáját s alaposan röldulta, mert ott nyomtatták azt az életrajzot, mely Zichy gróf változatos politikai multját ecsetelte; hogy miképen próbálkozott Zichy majd kormánypárti, majd negyvenyolozas, azontul néppárti, jelenleg nemzetipárti programmal mandátumot nyerni. Vadnay főkortes azszal akart szolgálatot tenni grófia ügyének, hogy a közgazgatási tisztviselőket, akik közbecsülésben állanak, a kormány bére nozeinek nevezgette, mivel éppen az ellenkező hatást érte el, mert a szabadelvű értelmiség annál nagyobb kitartással küzd Szabó Imre mellett.

A kormány hódítása Somogyban. Bánffy ügyes kézzel nyult bele Somogyba s egészen váratlanul támadta meg az ellenzéki vármegye több kerületét. Információt, úgy látszik, nem a hivatalos helyről merítette; de bárhonut vette azokat, a kísérlet váratlan eredményeket s meglepetéseket fog szülni. Itt arról beszélt a fáma, hogy a tabi és nagy-atádi kerület volt a kormánynak beigérve, mint a legbiztosabb s ezzel a két kerülettel Bánffy meg is elégedett volna. A dolog azonban megfordítva áll: mert aránylag a tabi és nagy-atádi kerületet lehet legnehezebben elhódítani az elenzéktől s ezekben lesz a legnehezebb és legbizonytalanabb mérkőzés. Ellenkezőleg Osurgó, Szigetvár, Leungyeltóti, Kaposvár, amiket bavehetetleneknek tartottak, — nagyon valószínű, hogy elesnek, Kaposvár pláne, melyből Kapotsfy a pártját otthagya, megfutott, — teljesen biztos Vöröslászló részére s megeshetik, hogy egyhangú választással győz. Szilben és Marozaliban csak azért nem győz a kormánypárt, mert nem állított jelöltet s Szilben az eshetik meg, hogy a vármegye és a papok által támogatott néppárti színezett Maktalvayt, Gruber János minden anyagi eszköz hiányában is megveri függetlenségi (Kosuth) programmal. Szóval Somogyban a kormány legkevesebb hat kerületet fog hódítani s ha mindentűt jelöltet állít, meglehet, hogy mind a nyoloz kerületet elhódítja!

Budapest. Az V. ker. szabadelvű Schlesinger párt irodájában, az Europa szállodában rendkívül élénk élet uralkodik. Az összes terem szinig telve van állandóan választópolgársággal, egyre újabb és újabb választók jelentkeznek s most a párt már úgy áll, hogy Schlesinger Pál diadala minden kétséget kizár. A tegnap este 7 óraker a vigadó összes termében tartandó párt lakomára tegnap reggelig közel 1400 választó vette ki a jegyét. A vacsorán jelen lesz a Lipótváros előkelősége, dr. Beöthy Zsolt egyetemi tanár pártelnök és Schlesinger Pál jelölt hosszabb beszédet intéz választóihoz, a melyen programját is kifejti. A Schlesinger párti választók ma szerdán reggel 7 óraker gyülekeznek a nádorutosai „Europa“ szállodában s innét vonulnak testületileg a vigadóba. A Mezey-párti választóit teljesen konsternálta a Schlesinger párt ily gyors megerősödése.

A IX—X. ker. szabadelvű Tolnay-párt nagy lelkesedéssel néz a mai választás elé, mert győzelme teljesen biztosítva van. Összesen 1625 választó vette ki az előjáróságnál szavazójegyet s ezek közül 679 tartozik az ellenpárthoz, a többi mind Tolnay Lajos nive. Azok, akik szavazó jegyüket valami akadály miatt ki nem vették is, na-

gyon kevés kivétellel mind Tolnay pártján vannak. Springe-r-pártját a szavazó lapok kivételénél tapasztalt s nem remélt kisebbség, teljesen leverte. Tolnay tudvalevőleg 8 esztendőn keresztül képviselte a kerületét s ez alatt az idő alatt úgy a Ferencváros mint Kőbánya és a Tisztviselő telep érdekeinek előmozdítása körül minden választópolgár előtt feledhetetlen érdemeket szerzett. A gyűlés reggel 7 órakor lesz a Bakács-kávéházban s innen vonulnak át testületileg a választási helyiségbe a Bakács-téri iskola épületbe. A Rákosi választók egy csoportban jönnek a gyűlékezés színhelyére.

A gödöllői kerületben erős lesz a küzdelem a Wolfner és a Várady párt között. A két párt hívei igen el vannak keseredve egymás ellen s félt, hogy nagy vereség lesz. Ma délelőtt a 38-ik számú Mollinári gyalogezred három százada teljes felszereléssel Gödöllőre utazott.

Alkotmányos apróságok.

Huszonegy óra múlva az alkotmányos küzdelem első, döntő fontosságú csatáját már meg is vívták. Ma este a lehungyó nappal sok szép, szárnyaló remény áldozik le a csüggedés homályába. Bebuszák a sászlókat, a szeretve tisztelt jelöltől vagy szeretve tisztelt képviselőtől, vagy eltűnik megint az imposans méretekben megnyilvánult bizalmatlanság szürkéségében. Egy csomó nagyszámú urral több lesz és egy csomó ép koponyával kevesebb. Most, az utolsó napokban, az utolsó órákban, a forrpontra hevül az izgalmak. A kortések torkából kifogyott már a hang, most hát a kezükkel — beszélgetnek. Se jelölt, se pártelnök, se kortes nem alszik most már ezen az éjszakán. Azt a bizonyos „utolsó erőmegfeszítést” most feszítik meg a pártok. A kapacitás lassan folyik és — folyik egyéb is. Nemcsak az alkotmányos nedd, hanem hála a béke apostolainak, a szeretet felkentelt hirdetőinek, a politikában vigétkedő heczipapoknak, egy kis meleg vér is. A legfelháborítóbb bujtogatásokról adnak tömegesen hírt minden vidékről az országnak, s hol a néppárt akcióba lépett. Meghurokolják a Ferencváros, belecsipelik vére, sárba; a mellett a fanatikus tivornyában csibálják meg a reverendát, a papi talár tisztességét. Szinte jól esik, ha az ember a tömörked durva eszköz közepette egy kis régifajta kortesszékkel hall valamit, s mi, ha nincs is hamisság híján, se a lelkét, se a vérért nem kívánja a választónak. A naivság kora lejártan van ugyan de hogy még nem múlt el egészen, arról tanusítást tesz az a história, a melyet az egyik alföldi kerületből beszéltek el szavahihető emberek. A kerületben két jelölt áll egymással szemben: egy szabadelvű és egy revíziós Apponyista. A kormányparti jelölt foglalkozására nézve orvos és azt a körülményt használja ki a nemzeti párti jelölt főkortese, a ki egyuttal — apja is a jelöltnek, sorra járta a derék magyar községeket, a hol az öreg urnak nagy a tekintélye, de azért a liberális jelölt figye mégis sokkal jobban járt és magához hívatta a választókat. Itt azután elmondotta nekik, jóakaratu figyelemmel kísért, hogy okos dolog lesz vigyázni magukra. A kormányuk ugyanis — úgy regélte az áhitatos hallgatóság előtt — az a szándéka, hogy a választási küzdelem befejeztével a zsidó hitre téríti az egész országot. Hogy azonban a keresztény emberből zsidó lehessen, ehhez orvosok is köze van a köze is szükségeltetik. Ezért küldött hát a kormány orvosait, hogy az kénnél legyen, mihelyt szükség lesz rá. Az elremlt magyarok nagyot néztek és mondják, egész csomó liberális sászlót behusztak azon a napon. — A másik eset nem kevésbé épületes. Egy nagy magyar alföldi városban történt, a hol az ország egyik legérdekesebb választása lesz ma. A nemzeti párt jelöltjének a szekerét ugyancsak tolja a papság, sőt még a nem messze levő püspöki városból is átrándult egy néhány barátságos barát. Ezek azután az alkonyat beálltával sorra járják a házakat. Az egyik idegen pap is buszgon házalt és így esett meg vele, hogy véletlenül — egy zsidó családhoz toppant be. A férj nem volt otthon. A pap elkezdte a mondogatást, a megriadt csinos fiatal asszony pedig, a ki azt hitte, hogy most erővel a keresztény hitre akarják téríteni, sikoltosni kezdett. A szomszédok összerohantak és nem értvén meg első pillanatra a dolgot, egyebet gyanítottak. A papocska lángba borult arcával tiltakozott a rut gyanu-

sítás ellen, miután azonban a kedélyek nagyon is izgatottak voltak, jónak látta gyors menekvést fogni a dolgot. Kétségbeesett sebességgel iramodott neki a város utcáinak és másnap reggel már nem volt a városban.

IDŐJÁRÁS.

Légyemés: reggel 7 órakor 767.0 milliméter, délután 2 órakor 768.3 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C + 10.5; délután 2 órakor C + 14.5. Szélirány és erője: reggel 7 órakor K. 2, délután 2 órakor DK. 3. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: csepegés.

IDŐJELŐLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 28. —

Száraz. — Enyhe.

HIREK.

Arad, október 28.

Vonatok indulása		Vonatok érkezése	
ARADRÓL:		ARADRA:	
Budapestre gyv. reg.	8.18	Budapestről svv. reg.	6.05
" svv. de.	11.30	" svv. du.	8.55
" tv. du.	8.56	" gyv. este	6.52
" svv. este	9.35	Csabáról (péntek) reg.	7.—
Csabára (péntek) de.	12.—	Szolnokról tv. reg.	9.10
Szolnokra vv. reg.	5.10	" svv. este	8.47
Töviszre svv. reg.	6.30	Töviszről vv. reg.	6.54
" svv. du.	4.30	" gyv. reg.	8.08
" gyv. este	7.02	" tv. de.	10.50
Soborszóra vv. du.	2.30	" svv. este	8.55
Temesvárra svv. reg.	6.20	Radnáról tv. du.	8.12
" svv. de.	11.35	Temesvárról vv. de.	10.48
" vv. du.	5.—	" svv. du.	8.44
Szegedre svv. reg.	4.45	" svv. este	10.55
" svv. de.	3.46	Szegedről svv. de.	8.45
" vv. du.	4.10	" svv. este	6.42
N.-Halmágyra svv. reg.	6.35	" svv. éjjel	10.25
" svv. de.	11.55	N.-Halmágyról svv. de.	8.08
" svv. du.	4.50	" vv. de.	11.05
M.-Hegyesre vv. du.	2.30	" svv. este	6.34
		M.-Hegyesről vv. du.	12.50

Október 28. Szerda. Róm. kath. naptár: Simon, Juda. — Protestáns naptár: Simon, Juda. — Görög-keleti naptár (október 16.): Longin. — A nap két 6 óra 40 perces, nyugszik 4 óra 48 perceskor. — A hold két 9 óra 58 perceskor, nyugszik 1 óra 25 perceskor.

Október 31. Aradváros iskolaszékének ülése délután 4 órakor.

Szabadegyház emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár nyitva van szombán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Lapunk vidéki levelezőit tisztelettel kérjük, hogy a képviselőválasztások eredményét az „Aradi Közlöny”-nyel azonnal sziveskedjenek tudatni és pedig expres levélre, vagy táviratok által. A költségeket a szerkesztőség a legnagyobb köszönettel megtéríti. A mennyiben lehetséges volna kérjük levelezőinket és lapunk barátait, hogy a választás menetéről és kilitásairól nap közben többször is sziveskedjenek benünket távirat, vagy telefon útján értesíteni.

— Az aradvárosi szabadelvű párt központi irodája a Nádor szálloda emeletén, a 7 és 8. számú szobákban ma egész nap nyitva van s elvtársainknak minden kérdésben a legnagyobb készséggel nyújt felvilágosítást.

— Bizalmi férfiak és rendfentartók. A mai országgyűlési képviselőválasztásánál a szabadelvű párt részéről bizalmi férfiak lesznek az első szavazó küldöttség-nél: Dancs Ferencz, Tenner József, Fetter Géza, Inkei Emil; a második szavazó küldöttség-nél: Szathmáry János, Zaráy Odón, Leopold Zsigmond, Robl János. Ugyancsak pártunk részéről a rend fentartására szivesek voltak vállalkozni a következő urak:

Levieozky Tibor, Barb Efreim, Bing Béla, Bózsay Pál, Nemess Géza, Bokor Alajos. Somly Armin dr., Szalay Károly dr., Vass Géza, Kulcsár István, Leopold Gyula, Singer Adolf, Rozgonyi Alajos, Schannon Béla, Weisz Bernát, Iványi Balázs, Rács Károly, Rács Ferencz, Demkó Géza, Patkó Lajos, Erdélyi Andor, Levieozky Béla, Borlodán János, Decsoff Miklós, Hacker Mór, Szirmai Antal.

— A ma és a tegnap. Ma lép az urna elé a város választó polgársága, hogy meggyőződéshez híven gyakorolja a legszebb jogát s bár mindenki tudja, hogy a nagy aktusnak mi lesz az eredménye, mert talán egy követet sem környez nagyobb lelkesedés és bennőbb szeretet, mint az aradi szabadelvű párt jelöltjé, mégis bizonyos izgatottság uralja a város apraja-nagyjának lelkét. A ma a polgárok legszébb jogának szentelt napja s a tegnap a rut korteskedések sötét éjszakája. Mintha csak az éjszakán megszünt volna az álom uralma az emberek felett, szabongás, nyüzsgés, folytonos járás-kelés, kocsárobozás verte fel az utcák csendjét. A kávéházakban nagy csoportokban verődtek össze az emberek fáradhatlanul tárgyalták a „ma”-nak eseményeit. A kocsmákban nagyszomju kortesek vezetése alatt duhaj csoportok virrasztották át az éjszakát iterekkel mérve a lelkesedést a mai küzdelemhez. Innen bortól elázott emberek rekedt ordítása hallszik ki az éjszakába, onnan leeresztett, hosszú orral érkeznek vissza a kortesek nem lelve prédát, szákmanyt az értelmesebbek közt. A „vörös ökörhöz” címzet kocsmá helyiség meufolásig tömve volt a kurticai választókkal, kiket a Pless párt kortesei tegnap este hoztak be Aradra, hogy aztán ma Pécskára továbbítsák a szavazásra. A jó fajta román atyfiakat négy telt lóvonat szállította a vörös ökörbe, hol tanyát ütve ugyancsak neki láttak az ovás-ivás, dinom-dánomhoz kivilágos-kivirad-tig. Nehogy azonban a bor daczára is egynek véletlenül eszébe jusson hátat fordítani a tanyának, a kortesek ugyancsak őrizték keményen a kocsmá ajtait, ablakait sőt a kémény tetejére is feltűtettek egy nagy tolló vezért — silbaknak. A glogováci Pless pártiak a ma reggeli vonattal érkeznek Aradra s mennek tovább Pécskára. De bármily sötét rejtelmekkel telt lett legyen is a tegnap, a ma világosságot terjeszt mindenre mindenfelé. Az urna készen áll a szavazásra, ki erre, ki amarra.

— A Jury-tanács munkálkodása. Az ezred-éves országos kiállítás jury-tanácsa szombaton Wekerle Sándor elnökelete alatt ülés tartott, a melyen folytatólag tárgyalta a csoport-juryk előterjesztése alapján a kitüntetések ügyét. Az ülésen Schmidt József miniszteri tanácsos, kiállítás igazgató, Gelléri Mór kir. tanácsos, kiállítás főtitkár, Müller Béla miniszteri osztálytanácsos, Thék Ede s a csoport-juryk elnökei és előadói vettek részt, a határozatokat azonban csak a jury munkásságának végleges befejezése után fogják közzé tenni. A jury-tanács tegnap délután újra ülésezett, folytatva kitüntetés osztogató munkásságát, a melynek eredményét már oly rég óta és olyan epedve várja az a sok derék hazai iparos és kereskedő, a kiknek fontos vitális érdekei fűződnek a még ez ideig a hivatali titok pe-csétjével elzárt aktáknak.

— Katonaszeg a választásnál. A választási rend és nyugalom fenntartása érdekében a város polgármestere gondoskodott, hogy minden lehető zavargás vagy csendháborításnak eleje vettessék s e célból intézkedéseket tett arra nézve, hogy a katonaszeg is kivonuljon. A háziezred második zászlóalja lett e célra kirendelve, mely Wachenhuse Antal őrnagy vezetése alatt reggel 7 órakor állást foglal a városnéhez előtt, kordont képezve az előtt, melyen csak a választók léphetnek be. Azonkívül időről-időre őrszolgák járják be a város utcáit őrködve a csendes polgárok békéje és biztonsága felett. A vidékre kirendelt katonaszeg tegnap délelőtt indult el Aradról, hogy a kijelölt helyeken őrködjének a rend felett.

— A katonák esküje. Nagy napja lesz vasárnap az októberben berukkolt rekrutáknak. Ekkor tesszik le az esküt, hogy hűek lesznek a legmagasabb hadügyhöz, hűek a zászlóhoz, harcolnak érte utolsó csepp véréükig szá-

razon és vizen, nélkülözések és fádalmak között mindhalálig. Reggel 8 órakor gyülekeznek az ezred újonczai a templom előtti díszterem teljes parádében. Az eskü előtt a várbeli lelkész rövid misét mond a templomban, majd a legényeket anyanyelvük szerint csoportosítva, magyar, német, vagy román nyelven mondják el a lelkész után az eskü szövegét. Ezután Baits Károly kapitány magyarul, Vandenessé Henrik kapitány németül és John Jenakie kapitány román nyelven tart beszédet a katonákhoz, figyelmeztetve őket az eskü jelentőségére és megszegésének következményeire. Végül a kivonult csapatok a katonazene hangjai mellett elvonulnak az ezredes előtt.

— Athelyezés. A király Tarján yi Akos őrnagyot a váci 6. honvéd huszár ezredtől a marosvásárhelyi 9. honvéd huszár ezredhez helyezte át.

— Sikasztó könyvelő. Dratsay Lajos aradi fűszerkereskedő özég feljelentést tett a kihágási bíróságnál, hogy Scheer Jenő csermői illetőségű fiatal ember, ki az üzletben mint könyvelő volt alkalmazva, nagyobb összeg elikkasztása után megszökött. Scheer hosszabb idő óta volt a özég szolgálatában megbízható, ügyes embernek ismerték mindig kire bátran rábízta a könyvelés vezetését és a pénzügyi ügyek kezelését. Egy idő óta azonban hanyag kezdett lenni, munkájában több rendetlenség fordult elő, miért is a özég vezető figyelmessé lett rá és a napokban revizió alá kérte át a könyveket. Scheer erre megijedt, átadta a könyveket, de többé az üzletben meg nem jelent. A könyvek eddigi átvizsgálásából kitűnt, hogy a könyvelő mintegy 147 forintot sikasztott el, fordított saját céljaira, de valószínű, hogy a további vizsgálat még nagyobb összeget fog megállapítani. A rendőrség a feljelentés folytán megtette az intézkedéseket a szökevény sikasztó elfogatására.

— Szünet az iskolákban. Most, mikor minden emberbe belészorult több-kevesebb adag abból a kellemetlen érzésből, amit a diáknyelv műszóval „drukk“-nak nevez, a tudományok felkent harcosai vígan dudálnak a mának eseményei közepette, mert őket megszabadította a leozkeszülte „félez“-nek minden borzalmasságától. A város összes iskoláiban a mai rapon szünetelnek az előadások. A vidám diáksereg nem is habozik ama őszinte vágyának gyakori kifejezést adni, hogy bárcsak esnék úgy vagy minden két hétben egy ilyen választási nap.

— Névváltoztatás. Valtér József aradi illetőségű pénzügyőr vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel „Avarfi“-ra változtatta.

— Új iraki állás. Mácsa község tanácsa elhatározta, hogy egy második iraki állást rendszeresít évi 400 forint fizetéssel. Mivel pedig az állás rendszeresítését főleg az anyakönyvvezető állással kapcsolatos teendők tették szükségessé, megbizta az előljáróságot, hogy intézzen feliratot a belügyminiszterhez, kérve a fizetésnek legalább is részben az állami pénztárból leendő fedezését. A mennyiben a miniszter a tanács határozatát jóváhagyja, a pályázatot az új állásra kihirdetik.

— Az elnökné sálja. Kődös, havas Eszakeről, Szibéria határszéléről, a prémek és a rutki honából, Oremburg városából drága, pihés ajándékot visznek Párisba, Fauré elnök feleségének. A városi tanács megbízásából de Bay báró arra járó francia tudós viszi az ajándékot, finom madárpihéből készített sált, a mi annak a vidéknek speciális iparága. A jegesmedve, a mint látható, igen udvarias állat.

— Baleset vadászaton. Mint nekünk jelentik, Gerliczy és Podmaniczky Endre bárók az agarászaton oly hevesen összeütözköztek lovaikkal, hogy Gerliczy jobb karját törte, Podmaniczkynek kicsuklott vállperceze, azonkívül mindketten számos sérülést szenvedtek. Földiákon ápolják őket, ahol a vadászat félbeszakadt.

— Tűz a szomszédban. Zimándközön folyó hó 22-én a délutáni órákban kigyuladt Póta Pál gazdaember csüre és teljesen leégett. A kár 400 forint. Biztosítva nem volt. A tűz

okának megállapítására eszközölt nyomozás eredménytelen volt.

— Föltámadt halott. Weisz Márton, a szabadkai pályaudvar kapusa, — egy héttel ezelőtt, — szomorú hírt kapott a főnökétől. — Weisznak egyetlen fia, a ki az államvasutaknál mint kalauz szolgált, a múlt napokban, szolgálat közben szerencsétlenül járt. Az induló vonatról lebukott, úgy, hogy a karját törte s ezért a szegedi kórházba kellett utaznia. Most pedig távirat érkezett a szegedi kórházból és azt jelentette, hogy a fia az éjjel meghalt. — Megrendülve sietett a vén kapus haza a feleségéhez, hogy együtt sirassák legdrágább kincseteket. De nem sok idejük volt a siránkozásra, mert sietniök kellett Szegedre, ha nem akartak lekésni a temetőről. Talpig gyászban állottak be Szegeden a kórházba. De alig léptek be az ajtón, majdnem kővé meredtek bámulatukban. A holtak hitt fiuk mosolyogva lépett hozzájuk és mondta, hogy éppen most akart haza utazni, mert már egészen felgyógyult. Kiderült azután, hogy a végzetes tévedést egy másik Weisz okozta, a kit azonban már nem lehetett felelősségre vonni, mert leszámolt a földi bajokkal és hetvenhat esztendejének nyomorúságaival. A kórház igazgatója összecserélte a két Weiszot és ilyenképen okozott fölételes szívfájdalmat a szabadkai pályaudvar kapusának.

— Lojális leánya. Furcsa kis eset történt Baridan, Helén, montenegrói hercegnő bevonulása alatt. Amikor a menet a Szent Miklós templomba indult, ahol az átérési aktsura készült, megeredt az eső. Erre egy fiatal leány ernyővel kínálta meg a nyitott hintóban ülő hercegnőt. Helén hercegnő nem akarta elfogadni, de a leánya a bakra dobta az ernyőt, azt kiáltozva, hogy: Éljen a hercegnő! A hercegnő mellett ülő udvarhölgy végre átvette az ernyőt és urnője fölé tartotta.

— Egy ifju, aki házasodik. Tatán a napokban furfangos szédelgőt fogtak el a csendőrök. Tamásy Sándor a jó madár neve és házasságban utazott mindaddig míg rajta nem vették az üzletet. Nem volt nagyon válogató. Megkínált a kezével és nevével minden asszonyszemélyt, akinél egy kis pénzt sejtett s aztán, ha kicsalt néhány forintot, tovább állott. Bejárta már Tornyát, Baranyát és sokfelé s irnak utána az asszonyleányok, pedig még csak büntetlen előlétele sincs, mert már kilencszázötven szenedett különböző nemes vármegyék tömlőcseiben. Most majd folytatni fogja az útját.

— Tragikus halál. Forray Mihály állatorvos Simontornyan egy lépésében elhullott állat bonozolása alkalmával kisujját megsértette. A szerencsétlen orvos ennek következtében vérmérgezést kapott s életét nem is lehetett megmenteni. Másnap iszonyu kínok között kiszvedett.

— A legnagyobb koplaló halála. Párisból jelentik, hogy Tanner dr., a híres műkoplaló, a ki évek óta Ohióban lakott, a múlt héten szerencsétlen véletlen következtében összeégett és meghalt. Tehát hiába koplalt ennyit, — még sem éhen halt meg...

— A római nász. Ilona trónörökös mint Rómából telegrafálják, délután fogadta a Quirinalban a hivatalos személyiségek hölgy hozzátartozóit, valamint több polgármestert, a kik közegeik ajándékait nyújtották át. Este a Quirinalban diszebed volt, a melyre a diplomacziái kar, a parlament küldöttségei, a miniszterek és a hatóságok fejei voltak hivatalosak. Este fátylászmenet volt, a melyben a hatós római csoport vett részt senekarokkal együtt. A menet végig vonult a korszón és óriás néptömeg kíséretében a Quirinal előtti térre ment. A palota erkélyén a felségek, a trónörökös pár és a többi fejedelmi személyiségek jelentek meg, háromnegyed órahosszat időztek ott, mialatt nagy közönség lelkes ovációkban részesítette őket.

— Párisi élet. Offenbach mulatságos operett-jébe való az a jelenet, amely Páris-

ban esett meg Yvonne Levi szalonjában. Yvonne Levi azok közül a hölgyek közül való, akik Dumais füst a barackokról mondott elemés hasonlatra inspiráltak. A szép Yvonne-nak volt egy délamerikai udvarlója s egy párisi szeretője. Az amerikai Mendorának, a franciát Dubreilnek hívják. Yvonne nem elégedett meg azzal, hogy Dubreuil javára fosztogatta az amerikai, hanem pár hónappal ezelőtt a szalonjában olyan jelenetet rögtönzött, amely Mendorának 17.000 frankjába, Yvonne-nak pedig szabadságába került. Mendora ugyanis éppen „barátnője“ szalonjában tilt és elmésen csevegett amikor hirtelen álarcos ember lépett a terembe, aki egyenesen Mendorának rontott s pénzt vagy életét kérte. Mendora átadta a nyajas ismeretlennek 17.000 frank készpénzt s azután a kellő kedélynyugalommal följelentette az esetet a rendőrségnek. Yvonne ma Dubreuillel együtt fogva van s valóban rá is szolgált a fogházra, mert az ő fajtájabeli nők általában sokkal elmésebben szabadítanak meg egy délamerikai arat — 17.000 franktól.

— Bucsuások. Valami szomorúság lopja be magát az ember szívébe, hogy a hat hónapig tartott fényesség eltűnésére gondol. Amiben a szem gyönyörködött, szibárusok piacára kerül, rongyokká foszlik a sok bojtos, zsinoros ruha melyekben a szolgák őrizték hivatalos komolysággal a kiállított tárgyakat és ott, ahol a katonaszenekar hangjai töltötték be a levegőt, csak varjuk fognak károgni. S napról-napra több olyan dolog történik, amely észrevétlenül rákényszeríti az embert, hogy erre az elmúlásra gondoljon. A hirdetések, melyek előző pénzen nyári lakások gyanánt használható kiállítási pavilonokat ígérnek, a kiállított tárgyaknak minden áron való eladása csak a felosztást juttathatja az ember eszébe és aki nem tud beletörődni abba, hogy bezárják a kiállítás városának kapuit, hát azt hitetlenből hívóvá osinálják azok a hírek, melyek a tárgyak elszállítására vonatkozólag jelennek meg. Készítik már a nagyfaladákat, kiporolják, igazítják és van olyan tárgyak is, amelyet szép csendben el is vittek már. A jövő héten is utra kel két ilyen kiállítási tárgy. A kiállítás alkalmával tudvalevőleg egy monitor, egy csirkáló hajó és egy torpedó érkezett a fővárosba, melyek a kiállítás tartama alatt a budai oldalon vesztegeltek. A torpedó már régebben elhagyta a fővárost, míg a Szamos monitor és a csirkáló hajó a jövő héten szedi föl horgonyait és az Al-Dunára megy. Elég volt nekik is a kiállításból, megunták a veszteglést, elbucszanak tőlünk. Es nem tart két hétig, utánuk megy minden s ismét előtűnik a régi Budapest, hogy a nagy fény és pompa helyén keresztül üsse magát az altakart piszok.

— Halottak emléke. Az egyetemi ifjuság november 1-én megkoszorúzza a nemzet elhunyt nagyjainak sírját. Az ifjuság reggel 8 órakor vonul ki az újonan felszentelt zászloja alatt a kerepesi-úti temetőbe ahol a következők tartanak beszédeket: Kossuthnál Kazay László, Deák Ferencnél Beier Károly, Woroniewsky Micsisláv hercegnél Lamperth Géza, Forinyák Gézánál Kazay László, Csányi Lászlónál Vetsák Ede, Klaphka Györgynél Ditrói Nándor, Trefort Agostonnál Józsa Gyula, Irányi Danielnél Róth Albert, Czuczor Gergelynél Hanning István, a véranaknál Lejosa Dénes, Kisfaludi Karolynál Vida Sándor, Csiky Gergelynél Purebb Győző, Garay Jánosnál Reviczky Gábor, Arany Jánosnál Bell Lajos, Vörösmarty Mihálynál Dobos Károly, dr. Szabó József sírjánál Lenkey Géza (a m. turista egyesület egyet. oszt. nevében).

— Milyen is az a magyar választás? Erre a kíváncsi kérdésre felel Saisy a párisi „Journal“-ban és hogy milyen alaposággal azt cikléből a következő szemelvények bizonyítják. „Már több kerületből jelszik a „kortes“-ek összeüvöletét, a melyekben emberhalál és valóságos haros volt. Az a sok tinta, a mely előnti a lapokat, nem elég a „magyar“-nak, hogy kifejttesse a jelöltek érdemeit. Mosgalmas gyűlékesetre van szükség, a melyekben a szónok nemzeti öltönyben fokossal a

készen ünneplik a hót. Más helyütt est olvasnak: „A kortesek beuassák a vidéket muszkás csigányok követik. Minden este összejönnek a „csárdá“ban a hol sokat disputálnak és — issnak.“ Magáról a választásról is képet ad ilyképen: „Az egész idő alatt játszanak a csigányok és a község szidalmakkal illeti a késedelmező választókat. De főképen sokat issnak, a legkisebb inosidensre működésbe jő a „Fokos“ és folyik a vér. Öt párt küzd egymás ellen. A liberálisokat Bánffy és Tissa Kálmán vezeti a küzdelemben.“ Kortesnótáinkból a két sort idési:

La tulipe est une fleur
Coloman sera notre député!

HYMEN.

Pálmál Lajos dr. a gazdasági bank vezérigazgatója november 8-án délután 8 órakor Szolnokon házasságot köt özvegy dr. Schreiber Lőrincz leányával Irma kisasszonnyal. A polgári kötést az odaváló izraelita templomban az egyházi szertartás követi.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Garasos alispán, vigjáték (előszór.)
Csütörtök: Garasos alispán, vigjáték (másodszór.)
Péntek: Királyné dragonyosai, operette (előszór.)
Szombat: Királyné dragonyosai, operette, (másodszór.)
Vasárnap: Délután: Molnár és gyermeke, dráma. Este: Angyal Bandi, népszimfá.

* Paulainé beteg. Tegnap este a színházban a „Garasos alispán“ helyett a „Honthy háza“ került színre. A darabváltozás oka egy kellemetlen eset, mely a színház kedvelt vendégművésznőjét Paulainé Adorján Bertát érte. Reggel, épen mielőtt a főpróbára volt indulandó ágyékszába fogta el, úgy hogy a szobában sem tudott mozdulni. A művésznő, ki valóságos odaadással csüng a színpadon, honnan a mi közönségünk rokonszenvét oly hamar megnyerte, nagyon kétségbeesett, hogy miatta a premiért váró község csalódni lesz kénytelen. Meg is írta mindjárt Lesskay igazgatónak, hogy bármily fájó szívvel teszi is, lemond a szerepéről, ha lesz, a ki helyette eljátsza. Ki is osztották Klára szerepét Bácsnénak, de az oly jelentős a darab meséjében, hogy egy próbára még oly kiváló tehetségű művésznő mint Bácsné sem játszhatja el. Ezért kellett a darabot mára halasztani. Miután a szába sokszor rövid ideig tartó, lehetséges, hogy a mai előadásban Paulainét fogja a község üdvözölni, ha nem Bácsné játsza el a szerepét.

* A garasos alispán vigj. mely Paulainé hirtelen közbejött betegsége miatt tegnap nem kerülhetett színre, ma és holnap fog előadni.

* Királyné dragonyosa operette, lesz az első operette újdonság, mely először pénteken kerül színre a főbb szerepekben Rontai Boriska, Feledi Boriska, Láng Etel, Hunyadi, Nyárai és Iványival. Az operette a népszínházban nagy sikerrel adatik és a vidéki nagyobb színházak kedvelt repertoire operettje.

* A budapesti színházak. Sokakat érdeklő kérdés, hogy hány ember fér el esténként a budapesti színházak nézőterén. Ezt a kíváncsiságot kielégíti a budapesti színházak nézőteréről közölt alábbi kis kimutatásunk:

Nemzeti színház	970 néző
Magyar Királyi Opera	1042 "
Víg-színház	2420 "
Népszínház	1779 "
Várszínház	550 "
Budai Nyári színpad	1464 "
Városligeti színpad	1142 "
Összesen	9367 néző

A kimutatás szerint a Víg-színház lényegesen nagyobb valamennyi többi budapesti színháznál. Minthogy télen át a kétszínkór zárva van, a Várszínházban pedig hetenként csak két három előadás van, Budapesten esténként összesen 6211 néző fér el

a színházakba. Végül megemlítjük még, hogy a Somossy-Mulató nézőtere 1500 nézőt képes befogadni.

* Papiros kullszák. Az olasz színházak díszletei nem vászonra, hanem papirosra vannak festve. A papiros-kullszáknak az a nagy előnyük van, hogy könnyen csomagolhatók, szállíthatók és mellett nagyon olcsók. Egy teljes színpadi dekoráció például könnyen elfér egy körönséges kézi bőröndben s alig kerül 120—150 forintba. Ily módon a szegényesebb olasz színházak is tisztességes dekorációkhoz jutnak. Párisi újságokban olvassuk, hogy több francia színház áttért most az olasz papiros-kullszákra s nem lehetetlen, hogy ezek a díszletek most már általánosabb használatba jutnak.

TÁVIRATOK.

Mária Dorottya esküvője.

Budapest, október 27. (Saját tud. táv.) Mária Dorottya főhercegnő esküvőjére eljő a portugalli királynő, Connaught herceg és az aostai hercegi pár.

Hajók összeütközése.

Budapest, október 27. (Saj. tud. táv.) London és Nautilus nevű hadihajóink gyakorlat közben összeütköztek s erős sérüléseket szenvedtek; legénységben azonban kár nem esett.

Vakmerő betörő.

Budapest, október 27. (Saját tud. távirata.) Mertens és társa erzsébetteri fényképező ozéghez október 22-ikén éjjel egy ismeretlen tettes betört s elvitt onnan nagyobb összeg pénzt és különböző fényképező készüléket.

A házbeliak akkor reggel láttak is egy gyanus alakot nagy csomaggal a házból ki-sonni. A rendőrség a házbeliaktől kapott személyleírás alapján nyomozta a betörőt és csakhamar el is fogta kulifai Szabó Győző 21 éves fényképező segéd személyében.

A derék itju rendkívül vakmerő módon követte el a betörést. Bezáratta magát a szomszédház udvarára. Innen fölmászott a háztetőre s a háztetőről kötéllel leereszkedett a Mertens-féle ház alacsonyabb tetéjére s innen ismét kötéllel a legfelső emeletre a hol Mertens műterme van. Itt eltöltötte az éjszakát s azután hajnalban zsákmányával kiosont a házból.

A betörő fényképező segéd beismeri tettét s a fényképező készülékeket meg is találta lakásán. A pénzt azonban elköltötte. Beismeri azt is, hogy ő tört be Ohmusa Salamon Haris-bazári fényképező műtermébe, a honnan szintén különféle fényképező készülékeket vitt el.

Halál a fürdőben.

Budapest, okt. 27. (Saj. tud. táv.) Belcsák László III. éves orvosnövendék, tegnapelőtt a Rudas fürdőben hirtelen rosszul lett s meghalt, az orvosok véleménye szerint szív-szélhűdés ölte meg. Temetése ma délelőtt volt a kerepesi úti temető halottasházából nagy részvét mellett.

Az idegenforgalom.

Budapest, október 27. (Saj. tud. távirata.) A fővárosba tegnap összesen 13580 idegen érkezett a vonatokon. — Es pedig a keleti pályaudvaron jött 7561, a nyugatin 5151, a délin 868. Elutazott összesen a fővárosból 14514 ember. Es pedig a keleti pályaudvaron 7891, a nyugatin 6092, a délin 531.

Az ellenzék vérengzései.

Fehér-Gyarmat, okt. 27. (Saj. tud. táv.) Az ellenzék rengeteg vérengzéseket követ el. Mérő János szabadelvű jelöltet a Szamosbákakartákdobni.

A kortes papok.

Somorja, október 27. (Saj. tud. táv.) A papok az iskolákból kortestanyákat csináltak, melyekben a legrészedett emberek óriási botrányokat üznek. A papok hihetetlen módon bujtogatják a népet.

Lipót herceg elutazása.

Gödöllő, október 27. (Saj. tud. táv.) Lipót herceg a választások iránt ropant érdeklődéssel viseltetik, miért is elutazását a választás megtörténteig elhalasztotta.

Merénylet.

London, október 27. (Saj. tud. táv.) A Reuter ügyökség jelenti Konstantinápolyból. Midőn Bartholoniás az örmény patriarchatus vezetője ma kocsin a patriarchatusba ment, négy ember, köztük egy fűszerkereskedő, reá támadt. A támadókat, akik állítólag örmények, letartóztatták még mielőtt a merényletet végrehajtották volna.

Sztrájk.

Konstantinápoly, október 27. (Saj. tud. táv.) A fegyvertár összes polgári munkásai ma beszüntették a munkát, minthogy már több év óta fizetést nem kaptak.

Öldöklő robbanás.

Havre október 27. (Saj. tud. táv.) Brindeau mérnök az itteni lőtéren tegnap este gyutacsot akart egy ágyúcső závarzatába helyezni, mely alkalommal robbanás történt. Brindeau életét veszette, teste borzasztóan meg volt csontkítva. Egy lövegmeister szintén meghalt, a robbanás mindkét karját elszakította. Egy görög tüzértiszt szemén és czombján megsebesült. Egy munkásnak szemei kitétek és egyik karja szétzúzódott.

Tüntetés.

Carmeaux, október 27. (Saj. tud. táv.) A syndicatusok tegnap itt gyűlést tartottak, melyen mintegy 3000 ember vett részt. A gyűlés igen viharos lefolyású volt. Jaures képviselő nem tudott szóhoz jutni. Végül a csendőrök a termet kiűritették és szétszörték a tömeget. Három ember megsebesült.

Pusztító tűz.

Chicago, október 27. (Saj. tud. táv.) A Pacific Elevator-társaság két gabonaelevatora, melyekben 1,100,000 bushel gabona volt, leégett. A kár 1,050,000 dollár.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A vidéki malmok egyesülete.

Szeged, október 26.

A vidéki malmok országos egyesületének Szegedre összehívott alakuló közgyűlését Neuman Ede aradi gőzmalom-tulajdonos nyitotta meg, mint az előkészítő bizottság elnöke. Üdvözlővén a szép számmal megjelent tagokat, számot adott az előkészítő bizottság működéséről és arról, hogy az eddig fölhevített mintegy száz nagy malom közül az egyesületbe való belépését kijelentette és legnagyobb részt a közgyűlésen is képviselve van a következő 33 malom.

Neuman testvérek Arad.
Széchenyi gőzmalom rész.-társ. Arad.
Első B.-Csabai gőzmalom Békés-Csaba.
Erkel malom Békés-Gyula.
Első hengermalom társulat Datta.
Unió gőzmalom rész.-társ. Eszék.

Back Herman hengermalma Győr.
 Majoros S. Fehértemplom.
 Johanna malom Gy. Fehérvár.
 Bauer Jakab és fia H. M. -Vásárhely.
 Csunyi malmalom társulat Kassa.
 Kirnbauer József gőzmalma Kőrmend.
 Nagy Sándor Kőrös-Tarosa.
 Bolemann István Kis-Ujszállás.
 Velenosei Anna gőzmalom Kis-Velenose.
 Terésia gőzmalom Kis-Becskekerék,
 Hengermalom Léva.
 Schwaros Testvérek Maros-Vásárhely.
 Hunyadi gőzmalomipar részv.-társ. Nagy-Várad.

Első hengermalom (Annau és Wingler) Nagy-Becskekerék.
 Arpád gőzmalom (Back Ernő) Nyitra.
 Hengermalom Pécska.
 Gőzmalom részv.-társ. Pancsova.
 Back Bernát fia Szeged.
 Seftik István Szolnok.
 Első malmalom-társaság Temesvár.
 Pannonia gőzmalom-társaság Temesvár.
 Brüder Schmidt Toplecs.
 Hubert J. L. és fia Uj-Verbász.
 Südungarische Export Dampfmuhl A. G. Versacs.

Vartus Alajos és társai Zenta.
 Kiviteli gőzmalom részv.-társ. Zombor.
 Hengergőzmalom részv.-társ. Zombolya.

Ezen előterjesztés és annak konstatálása után, hogy 24 malom képviselője megjelent a közgyűlés áttért a napirend tárgyalására, megválasztván elnöknek: Neuman Ede aradi gőzmalom tulajdonost, titkárnak: Kulinyi Zsigmond kamarai titkárt.

Első sorban az alapszabályokat tárgyalta a közgyűlés és többek hozzászólása után, egyes módosításokkal elfogadta az előkészítő bizottság javaslatait, az egyesület székhelyét Szegedet jelölve meg olyképp, hogy az évnegyedes igazgatósági ülések Budapesten, a rendes közgyűlések pedig mint vándorgyűlések tartatnak meg.

Az alapszabályok letárgyalása után a tisztikart választotta meg a közgyűlés. Az egyhangu választás eredménye a következő:

Elnök: Neuman Ede (Arad)
 Alelnökök: Lasz gallner Odön (Kassa),
 Back Bernát (Szeged), Sigmund János (Temesvár).

Igazgatóság tagok: Bauer Gyula (Huvásárhely), Back Alfred (Szeged), Diablit Rezső az orvosi és bognári gőzmalom igazgatója, Felner malomigazgató (Eszék), Glück Adolf igazgató (Gyulafehérvár), Hubert Lajos (Verbász), Kirnbauer József (Kőrmend), Majoros Samu (Fehértemplom), Rosenthal Ignác (B-Csaba), Schmidt V. (Toplecs), Tenner Ignác igazgató (Arad), Weismeyer Izidor (Monor).

Számviszsgáló bizottság tagok: Ansterlist Ede igazgató (Zombolya), Koozár Zsigmond elnök igazgató (Zombor), Pekle Lipót (Zenta), Póttagok: Herze József (Kis-Becskekerék), Kecskeméti Imre igazgató (Detta).

A napirend negyedik pontját a megalakult egyesület akció-programjának megállapítása képezte.

Bauer Gyula adta jelölésre vonatkozólag a javaslatok, nyolcz pontba foglalva. A javaslatokat kiterjednek a malomipar legjelentősebb kérdéseire és főleg a tarifágyekre, mindenütt azon az alapon, hogy az egyesület a malom-ipar összességének érdekében egyenlő jogokat és egyenlő elbánást követeljen.

Az alaposan megokolt javaslatokat helyesléssel fogadta a közgyűlés és az igazgatóságot bízta meg, hogy azokat emlékiratba foglalva, átnyújtsa a kereskedelemügyi miniszternek és támogatás végett megküldje az összes kereskedelmi- és iparkamaráknak.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos szög jelentése. —

Budapest, október 27.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv szinte igen gyenge volt s az irányzat változatlan maradt. Elkelt ca 15000 mm. buza gyenge napi áron.

Határídőzlet: Amerikából szilárdabb árfolyamokat jeleztek, mire nálunk tetemes szilárdsággal indult az üzlet de később ellanyhult tekintettel a csekély vásárlásokra.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	7.90 — 7.92
Tavaszi buza	4.32 — 4.34
Buza május—június	5.92 — 5.94
Tavaszi tengeri	6.79 — 6.80
Őszi tengeri	11.20 — 11.21
Tavaszi zab	—
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	—
Tavaszi repce	—

E r t é k t ő z s d e: Ma ismét élénk vásárlási kedv uralkodott s így ismét javultak az árak.

Zárul 12 órakor:

Oszták hitelrészvény	369.50
Magyar hitelrészvény	407
Oszták államvasut	364.50
Lombard	—
Jelszlog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

— Az aradhegyaljai amerikai szőlőtelep szövetséget tagjai ez uton is felkéri az igazgatóság, hogy fojyó évi tagsági díjaikat, esetleg a pótdíjat is, Rozsnyay Kálmán pénztáros urnál (a Rozsnyay-téle gyógyszerárban) legkésőbb november hó 5-ig befizessék, mert ellenkező esetben igényüket az idei oltványjuttaléokra elvesztik.

— Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1896. október 1-től 15-ig 23,989 személy, bevétel 2308 frt 85 kr. Szállított 1895. október hó 1-től 15-ig 21682 személy, bevétel 2164 frt 05 kr. 1896. január 1-től szállított október hó 15-ig 874645 személy, bevétel 36299 frt 05 kr. Szállított 1895. január 1-től október 15-ig 860184 személy bevétel 35662 frt 60 kr. Szállított 1896. okt. 1-től 15-ig 2860810 kilogramm teher, bevétel 1120 frt 96 kr. Szállított 1895. okt. 1-től okt. 15-ig 2077490 kilogramm teher, bevétel 1014 frt 10 kr. Szállított 1896. jan. 1-től okt. 15-ig 64597080 kilogramm teher, bevétel 27854 frt 78 kr. Szállított 1895. jan. 1-től okt. 15-ig 49758500 kilogramm teher, bevétel 22689 frt 51 kr.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— Október 26. —

Hizott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (sulyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 820 kilogrammon felüli sulyban) 55—58 krig. Fialat közép (paronként 251—320 kilogramm sulyban) — krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogrammig terjedő sulyban) — krig. (pár nként 400 kilogrammon felüli sulyban) — krig. Öreg közép (paronként 800—400 kilogramm sulyban) — krig. Közép (paronként 320—220 kilogramm sulyban) — krig. Könnyű (paronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) — krig. II. Magyar szedett: Nehéz (paronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) — krig. Sertés-letszám: 1896. évi október hó 21-én volt készlet 6178 darab, 1896. évi október hó 22-én felhajtott — darab, 1896. évi október hó 22-én elszállított 479 darab. 1896. évi október hó 23-án maradt készletben 5799 darab. — A hizott sertés ártérirányzata: Változatlan.

S z e z s z l e t.

— Október 27. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 50 forint 50 krajczár, kocsinybor 51 forint — krajczár hordó mérték, per 100 liter 1/2 boléértve 35 frt fogyasztási adót. Száritott moszlák 6 frt 20 kr. métermassánként.

Budapesti gabnatózsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 27. d. u. 5 óra.

Buza bánási új	7.60 — 8. —
Buza tiszavidéki	7.70 — 8.10
Buza pestvidéki	7.70 — 8.10
Buza fejmegyei	7.70 — 8.10
Buza bácskai	7.75 — 8.15
Rozs új, elsőrendű	6.70 — 6.75
Rozs új, másodrendű	6.60 — 6.65
Arpa takarmány	4. — 4.80
Arpa égetni való	5.10 — 5.90
Arpa sörfőzdei	6.50 — 8. —
Zab	5.45 — 6. —
Tengeri bánási	4.25 — 4.30
Tengeri másnemű	4.15 — 4.20
Káposzta-repce bánási	11.25 — 11.75
Köles	5.15 — 5.30
Buza márczius—április	7.50 — 7.60
Buza szeptember—október	7.89 — 7.91
Buza május—június	—
Rezs szeptember—október	6.79 — 6.81
Tengeri május—június	4.21 — 4.23
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	5.94 — 5.98
Zab szeptember—október	5.70 — 5.75
Káposzta-repce augusztus—szeptember	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, 1896. október 27.

Magyar aranyjárdék 4%	121.95
Magyar koronajárdék 4%	99. —
Magyar arany 4 1/2%	132. —
Magyar ezüst 4 1/2%	101. —
Magyar keleti vasut 1876.	121. —
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.40
Magyar italmegváltási kötvény	100. —
Horrát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölesőn	155.25
Tiszszabályozási és szegedi kölesőn	137. —
Oszták papírjárdék	101.10
Oszták járadék ezüst	101.10
Oszták járadék arany	121.75
Koronajárdék	101. —
1860-iki államsorsjegyek	144. —
Oszták-magyar bankrészvény	940. —
Magyar hitelbank részvény	405.25
Oszták hitelbank részvény	368.75
Oszták-magyar államvasut	868. —
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.52
Néme: birodalmi márka	58.77
London	119.85
Páris	47.50

LÉGTŰNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	L é g n y o m á s milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasb	legalantabb	legmagasb	legalantabb
Okt. 17	766.3	760.3	16.9	11.9
" 18	58.7	55.5	18.3	11.4
" 19	57.7	56.7	17.7	12.2
" 20	55.7	50.3	21.4	12.3
" 21	61.6	56.8	18.8	11.9
" 22	64.7	61.7	20.8	10.5
" 23	64.1	61.1	17.8	11.0

Hó és nap	S z é l irányja		Felhőzet		Észrevétel
	irányja	erőss.	általában	Csap. mm.	
Okt. 17	DK.	5	borult	—	—
" 18	DK.	6	borult	3.4	este esik
" 19	D.	6	félborult	—	—
" 20	DK.	6	borult	—	—
" 21	K.	5	félborult	1.8	délután esett
" 22	DK.	4	félborult	0.4	este esett
" 23	K.	6	borult	—	—

POSGAY LAJOS dr.

Aradvárosi színház.

Bérlet 26. szám. Bérlet 26. szám.

Szerdán, 1896. évi október hó 28-án

Garasos alispán.

Vigjáték 8 felvonásban. Irta: Kasalicsky Antal.

SZEMÉLYEK:

Zombor	Bács K.	Klára	Paulayné.
Géza	Balla K.	Birike	Biró Irén.
Bócsika	Mészáros G.	Bögőné	Iványi A.
Aranka	Horváth P.	Kenderesi	Tompa K.
Baráth	Szendrei M.	Kenderesiné	Rónasszékinné.
Bosta Vendel Kóvi Ede.		Abrinos	Tábori Emil.

HELYÁRAK:

Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten	6 frt — kr
Páholy, földszinten vagy első emeleten	4 frt 50 kr
Páholy, második emeleten	3 frt — kr
Támlásszék, (földszinten) a 0. és első három sorban	1 frt 20 kr
Támlásszék, (földszinten) 4, 5, 6. és 7. sorban 1 frt — kr	
Támlásszék, (földszinten) 8, 9, 10, 11. és 12-ik sorban	— frt 80 kr
Második emeleten 1. sorban	— frt 80 kr
Második emeleten 2. és 3. sorban	— frt 60 kr
Második emeleten 4. és 5. sorban	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, első sor közepén	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, közepén a többi sor oldalt minden sorban	— frt 40 kr
Karzatülés, közepén	— frt 30 kr
Karzatülés, oldalt	— frt 20 kr
Egy szinlap a pénztárnál	— frt 10 kr

Kezdet 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Október 27. —

Központi szálloda: Schönfeld Mihály kereskedő, B-Szarvas. Reisz Gusztáv magánzó, Facset. Gotsz János üzletvezető, Budapest. Zweig Adolf kereskedő, Kikó. Müller Gusztáv kereskedő, Reichenberg.

Vass szálloda: Krausz Károly kereskedő, Debreczen. Fischer Emil kereskedő, Arad. Kohn Katalin pénztárnoknő, Budapest. Sanka Vilmos birtokos, Csersző. Engel A. kereskedő, Budapest. Grim Izidor kereskedő, Budapest. Bsh Zsigmond kereskedő, Budapest. Krausz Simon kereskedő, Budapest. Kristóf József magánzó, Budapest. Fischer Hugó kereskedő, Bécs. Herz Miksa kereskedő, Bécs. Roth Mór kereskedő, Bécs. Steinbach A. kereskedő, Bécs. Weizer Gyula kereskedő, Bécs. Stein Vilmos kereskedő, Frankfurt.

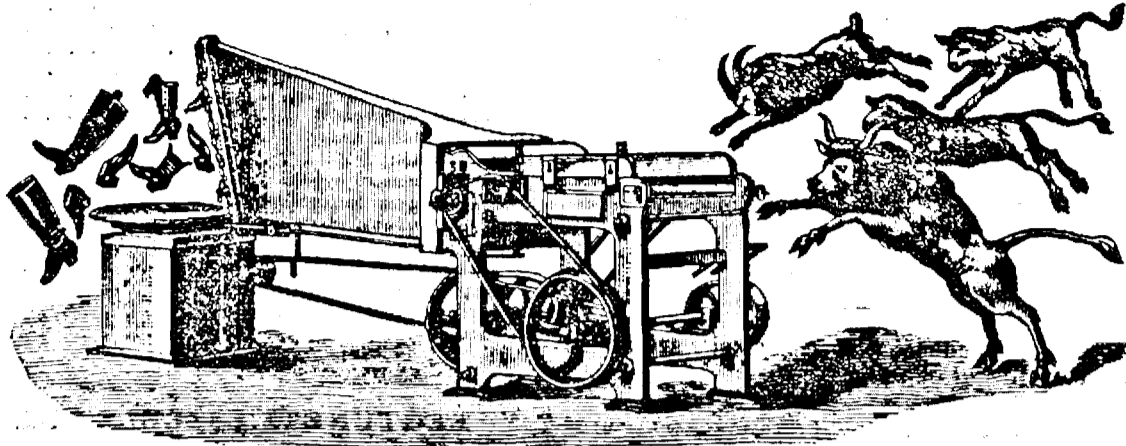
Feljelölő szerkesztő: Vass Géza.

Aradi czipőgyár

GORZÓ ANTAL ÉS TÁRSA

ARADON,

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak palotájában.

Van szerencsénk az igen tisztelt helybeli és vidéki közönség becses figyelmét üzletünkre felhívni, ahol állandóan nagy raktárt tartunk kész czipők és csizmákból, a melyek nálunk a legjobb anyagból készülnek s a mellett a legjutányosabban számíttatnak.

Különösen sulyt fektetünk a mérték utáni megrendelésekre, a melynél főtörökvérszük, hogy az minden igénynek megfeleljen.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

1482

Kiváló tisztelettel

GORZÓ ANTAL és TÁRSA.

T. CZ.

Az építkezés alatt lévő és már legközelebb üzembe jövő

aradi villamvilágítási telep

hálózatához csatlakozni hajlandó t. cz. közönséget alulírott cég, ezennel tisztelettel értesíti, miszerint a berendezések mint pl. magán akások, bolti helyiségek, kávéházak, vendéglők és egyéb üzlethelyiségek villamvilágítási berendezésére vonatkozó tervezetek és költségvetések gyors kidolgozása érdekében

aradi képviselőnk

Szabó Albert, Atzél Péter-utca 1-ső sz. a.

üzlethelyiségeinek közvetlen kapcsolatában

műszaki irodát nyitottunk,

a hol a villamvilágítási tervek és költségvetések kidolgozása végett kiküldött mérnökünk, úgy az áramfogyasztás, valamint a berendezési költségek iránt felvilágosítással szolgál és a berendezések és a hálózatokhoz való kapcsolás megrendelhetők, ugyancsak a villamvilágítási berendezésekhez szükséges csillárok, függő és asztali lámpák és bármely más kellékek dus választékban készletben tartatnak és azonnal kiválaszthatók.

Minthogy a vezeték és kábel hálózat fektetési munkálatok már a legközelebbi napokban fognak eszközölni, különösen figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy a városi közgyűlés által elfogadott szerződés 30. szakasza értelmében azon t. cz. áramfogyasztók részére, — kik a világításhoz való áramszolgáltatásra nézve a megrendelést ezen első vezeték és kábel hálózat fektetése illetőleg kiépítése előtt megteszik: a házakba szolgáló csatlakozó vezetékek azon részét, mely az utca mentén fekvő fővezetékől a telek utczai vonaláig terjed, — 100 méternyi távolságon belül — az alulírott cég saját költségén létesíti és tartja fenn és ennél fogva, ha a megrendelések a szóban forgó munkák befejezése előtt, a t. cz. közönség által megtétetnek, az illetők ezáltal tetemes megtakarítást érnek el. A később jelentkezők eltekintve attól, hogy a telep egyelőre csak a bejelentett fogyasztás arányában építetik ki — miért a később jelentkezők igényei, csakis a telep kibővítése után lesznek kielégíthetők — ezen csatlakozási munkálatokkal járó költségeket is fognak viselni.

Kiváló tisztelettel

1454

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részvénytársulat.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Gyakornokot

keresek

nagyobb gazdaság

számára

előnyös feltételek mellett

Bővebbet: Deutsch Bernátnál, Arad, Deák Ferencz-utca 36. szám, 1477

Aradvármegye alispánjától.

25204/1896.

Arlejtési hirdetmény.

Az arad—zámi törvényhatósági úton tervbe vett korlát felállítási munkálatoknak árlejtés utáni biztosítására 1896. évi október hó 31-ik napjának d. e. 10 órakor a vármegye alispáni helyiségben zárt ajánlatok elfogadásával kapcsolatos szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A költségvetés szerint megállapított kikiáltási ár 4477 frt 06 kr.

Miről vállalkozni szándékoznak 10⁰/₀ bánompénzzel ellátva — azzal hivatnak meg, hogy a feltételek és költségvetés, az árlejtés napjáig a m. kir. helybeli államépítészeti hivatalnál tekinthetők meg.

Az 50 kral ellátott zárt ajánlatban, melyhez a 10⁰/₀ bánompénz csatolandó — az árendemény szám és betűvel kiteendő, valamint kijelentendő, hogy vállalkozni szándékozik a feltételeket ismeri és magát azoknak mindenképpen aláveti.

Ezen ajánlatok legkésőbbben az árlejtés megkezdéseig hozzám beadandók, mivel az elkésztett beadott, avagy a feltételeknek meg nem felelő ajánlat figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1896. október 16.

Szathmáry Gyula,

1483

alispán.

22949/1896.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földművelésügyi magyar kir. Miniszter ur folyó évi szeptember 25-én 60900 VI. 1. sz. a. kibocsátott rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy mindazok, kik a phylloxera által elpusztított szőlők felújítását amerikai szőlővesző szaporító anyatelepek létesítése és szőlőoltványok előállítására és beültetése által magukban vagy érdekeltek szövetkezésével kölcsön igénybe vétele mellett óhajtják, az erre vonatkozólag szükséges tudnivalókat, egymint a művelési terv mintáját a szőlővesző és oltványi üzleti szokásokat, a hirdetést az amerikai szőlővesző szaporító anyatelepek létesítése és szőlőoltványok készítésének előmozdítása tárgyában, a rendeletet az 1896. évi V. t. végrehajtásával, s az utasítást az állami szőlőszeti és borászati szakközégek számára az 1896. évi V. t. cz. végrehajtása körül teljesítendő szolgálatukra nézve Arad szab. kir. város kapitányi hivatalánál megtekinthetik, ott elolvashatják vagy a mennyiben a nyomtatványokra szükségük volna, azt egy-egy példányban ott meg is kaphatják.

Arad, 1896. évi október hó 16-án.

A városi tanács.